

Důchody v Jihomoravském kraji v letech 2000 až 2005

- struktura příjemců důchodů se v čase nemění, nejvýznamnější část tvoří příjemci starobních a vdovských a vdoveckých důchodů
- ve sledovaném období se relativně nejvíce zvýšil počet příjemců částečných invalidních důchodů
- mezi nejvyšší důchody s relativně vyšším tempem růstu patří důchody vdovecké a vdovské
- u všech druhů důchodů jsou důchody žen výrazně nižší
- nadále se rozvírají nůžky mezi růstem průměrné mzdy a průměrného starobního plného důchodu

Počet příjemců důchodů v Jihomoravském kraji (tzn. starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých a sirotčích) dosáhl v roce 2005 téměř 303 tisíc a proti roku 2000 se zvýšil o 8,3 tisíce (o 2,8 %). Z celkového počtu příjemců důchodů v roce 2005 tvořili 52,1 % starobní důchodci (v roce 2000 to bylo 51,8 %). Příjemci vdovských a vdoveckých důchodů se podíleli jednou čtvrtinou (25,5 %), příjemci invalidních důchodů plných i částečných jednou pětinou (20,6 %).

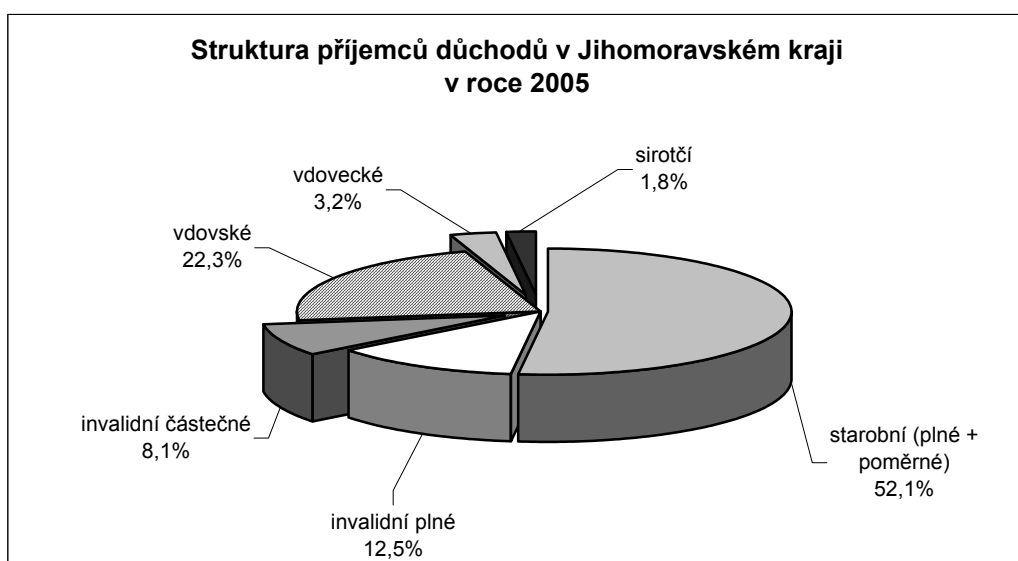
Tab. 1 Příjemci důchodů a průměrná výše důchodů v Jihomoravském kraji (stav v prosinci)

Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2000	Index 2005/2000
Příjemci důchodů celkem	294 673	296 277	295 739	297 384	301 175	302 930	8 257	102,8
v tom pobírající důchody:								
starobní plné	151 427	152 803	150 932	152 051	155 365	157 107	5 680	103,8
starobní poměrné	1 122	999	870	780	691	617	-505	55,0
invalidní plné	38 281	37 848	37 795	37 705	37 906	37 813	-468	98,8
invalidní částečné	19 657	20 753	21 941	22 986	23 787	24 660	5 003	125,5
vdovské ¹⁾	69 585	69 138	69 021	68 455	68 038	67 418	-2 167	96,9
vdovecké ¹⁾	8 699	9 028	9 367	9 458	9 637	9 745	1 046	112,0
sirotčí	5 902	5 708	5 813	5 949	5 751	5 570	-332	94,4
Průměrná měsíční výše důchodu (bez součástí) celkem v Kč	6 070	6 580	6 597	6 825	7 004	7 449	1 379	122,7
v tom důchody:								
starobní plné	6 215	6 726	6 756	6 997	7 189	7 659	1 444	123,2
starobní poměrné	3 887	4 136	4 101	4 208	4 269	4 517	630	116,2
invalidní plné	6 046	6 562	6 592	6 837	7 018	7 461	1 414	123,4
invalidní částečné	3 824	4 061	4 060	4 170	4 253	4 524	700	118,3
vdovské ¹⁾	6 541	7 151	7 181	7 451	7 652	8 131	1 589	124,3
vdovecké ¹⁾	7 258	7 958	7 978	8 276	8 494	9 007	1 750	124,1
sirotčí	3 061	3 261	3 294	3 406	3 489	3 721	660	121,6

¹⁾ včetně kombinovaných

Nejvyšší nárůst počtu příjemců v relativním vyjádření zaznamenali ve sledovaném období příjemci částečných invalidních důchodů (nárůst o více jak jednu čtvrtinu) a příjemci vdoveckých důchodů (nárůst o 12 %), jejich podíl ale na celkovém počtu příjemců důchodů v roce 2005 tvoří pouze 3,2 %.

Průměrný plný starobní důchod dosáhl v roce 2005 v Jihomoravském kraji 7 659 Kč, ve srovnání s rokem 2000 vzrostl o 23,2 % (o 1 444 Kč). Mezi nejvyšší důchody patří důchody vdovecké (9 007 Kč v roce 2005)

a vdovské (8 131 Kč), oba tyto typy důchodů zaznamenaly ve sledovaném období nejvyšší nárůst ať již v absolutním či relativním vyjádření.

Tab. 2 Příjemci důchodů a průměrná výše důchodů podle okresů Jihomoravského kraje (prosinec 2005)

Zdroj: MPSV

	Jihomo- ravský kraj	v tom okresy						
		Blansko	Brno- město	Brno- venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Příjemci důchodů celkem	302 930	30 616	101 791	44 845	31 456	44 254	21 787	28 181
v tom pobírající důchody:								
starobní plné	157 107	14 992	57 032	22 448	15 885	20 365	11 364	15 021
starobní poměrné	617	46	244	91	81	67	34	54
invalidní plné	37 813	4 602	11 376	6 309	3 664	6 644	2 312	2 906
invalidní částečné	24 660	2 958	6 497	3 908	2 671	5 118	1 676	1 832
vdovské ¹⁾	67 418	6 532	21 408	9 836	7 564	9 994	5 260	6 824
vdovecké ¹⁾	9 745	966	3 327	1 503	967	1 313	711	958
sirotčí	5 570	520	1 907	750	624	753	430	586
Průměrná měsíční výše důchodu (bez součástí) celkem v Kč	7 449	7 350	7 732	7 421	7 255	7 284	7 280	7 181
v tom důchody:								
starobní plné	7 659	7 560	7 983	7 612	7 422	7 514	7 416	7 230
starobní poměrné	4 517	4 329	4 559	4 785	4 555	4 254	4 598	4 253
invalidní plné	7 461	7 505	7 381	7 667	7 402	7 618	7 241	7 142
invalidní částečné	4 524	4 557	4 435	4 556	4 543	4 600	4 516	4 483
vdovské ¹⁾	8 131	8 088	8 406	8 017	7 930	8 031	7 995	7 943
vdovecké ¹⁾	9 007	8 941	9 264	9 094	8 704	8 988	8 735	8 582
sirotčí	3 721	3 862	3 697	3 740	3 691	3 734	3 747	3 642

¹⁾ včetně kombinovaných

Z meziokresního srovnání v rámci Jihomoravského kraje vyplývá, že nejvyšší plný starobní důchod pobírají důchodci v okrese Brno-město (v roce 2005 to bylo 7 983 Kč), nejnižší v okrese Znojmo (7 230 Kč). Meziokresní rozdíly ve výši jednotlivých druhů důchodů ale nejsou výrazné, rozdíl mezi průměrným maximálním a minimálním starobním důchodem činí 753 Kč. Zrovna tak nejsou výrazné územní rozdíly ve výši průměrných důchodů, z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší starobní důchod pobírají důchodci v Hlavním městě Praze (8 291 Kč v roce 2005), nejnižší v kraji Vysočina (7 516 Kč), variační rozpětí činí 775 Kč. Průměrná výše starobního důchodu v Jihomoravském kraji je mírně podprůměrná, mezi kraji se tak kraj řadí na 7. místo.

Tab. 3 Průměrná výše starobních plných důchodů podle krajů (stav v prosinci)

Zdroj: MPSV

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Rozdíl 2005 - 2000	Index 2005/2000
Česká republika	6 292	6 808	6 833	7 075	7 270	7 744	1 452	123,1
v tom kraj:								
Hlavní město Praha	6 682	7 241	7 274	7 549	7 778	8 291	1 609	124,1
Středočeský	6 269	6 789	6 817	7 064	7 269	7 748	1 479	123,6
Jihočeský	6 181	6 692	6 723	6 967	7 162	7 635	1 453	123,5
Plzeňský	6 262	6 770	6 791	7 035	7 231	7 703	1 440	123,0
Karlovarský	6 243	6 751	6 770	7 002	7 190	7 650	1 407	122,5
Ústecký	6 337	6 849	6 861	7 085	7 262	7 724	1 388	121,9
Liberecký	6 215	6 731	6 757	6 998	7 202	7 676	1 461	123,5
Královéhradecký	6 187	6 699	6 725	6 968	7 162	7 631	1 444	123,3
Pardubický	6 158	6 661	6 681	6 912	7 096	7 561	1 403	122,8
Vysočina	6 131	6 628	6 650	6 878	7 060	7 516	1 385	122,6
Jihomoravský	6 215	6 726	6 756	6 997	7 189	7 659	1 444	123,2
Olomoucký	6 142	6 643	6 666	6 900	7 081	7 543	1 401	122,8
Zlínský	6 139	6 645	6 669	6 909	7 094	7 557	1 418	123,1
Moravskoslezský	6 388	6 906	6 928	7 155	7 344	7 806	1 418	122,2

Jiná situace je při srovnání výše průměrných důchodů podle pohlaví. Obecně platí, že ve všech typech důchodů jsou důchody žen nižší. U plného starobního důchodu dosahuje v roce 2005 rozdíl 1 557 Kč (důchod muže je tak o více jak jednu pětinu vyšší), vdovecký důchod (včetně kombinace s přímým důchodem) je vyšší než vdovský o 1 076 Kč (o téměř 13 %). Vdovské a zejména vdovecké důchody patří k důchodům nejvyšším.

Tab. 4 Příjemci důchodů, průměrná výše důchodů a věk poživatelé podle pohlaví v Jihomoravském kraji v letech 2000 a 2005 (stav v prosinci)

Zdroj: MPSV

	2000			2005			Rozdíl 2005 - 2000		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Důchody celkem									
počet příjemců	294 673	109 183	185 490	302 930	114 654	188 276	8 257	5 471	2 786
průměrná výše důchodu	6 070	6 472	5 833	7 449	7 938	7 151	1 379	1 466	1 318
průměrný věk poživatelé	64	63	65	65	64	65	1	1	-
Starobní důchod plný									
počet příjemců	151 427	65 987	85 440	157 107	68 199	88 908	5 680	2 212	3 468
průměrná výše důchodu	6 215	6 897	5 688	7 659	8 540	6 983	1 444	1 643	1 295
průměrný věk poživatelé	67	69	65	67	69	66	-	-	1
Invalidní důchod plný									
počet příjemců	38 281	21 006	17 275	37 813	20 906	16 907	-468	-100	-368
průměrná výše důchodu	6 046	6 510	5 482	7 461	7 998	6 795	1 415	1 488	1 313
průměrný věk poživatelé	54	54	54	55	55	54	1	1	-
Invalidní důchod částečný									
počet příjemců	19 657	10 702	8 955	24 660	13 297	11 363	5 003	2 595	2 408
průměrná výše důchodu	3 824	4 029	3 580	4 524	4 771	4 234	700	742	654
průměrný věk poživatelé	47	48	46	48	49	47	1	1	1
Vdovský důchod¹⁾									
počet příjemců	61 274	-	61 274	61 593	-	61 593	319	-	319
průměrná výše důchodu	6 817	-	6 817	8 406	-	8 406	1 589	-	1 589
průměrný věk poživatelé	73	-	73	74	-	74	1	-	1
Vdovecký důchod¹⁾									
počet příjemců	7 975	7 975	-	8 892	8 892	-	917	917	-
průměrná výše důchodu	7 610	7 610	-	9 482	9 482	-	1 872	1 872	-
průměrný věk poživatelé	75	75	-	75	75	-	-	-	-

¹⁾ včetně kombinovaných

Je zajímavé porovnat vývoj průměrného starobního plného důchodu a vývoj průměrné mzdy ve sledovaném období. Zatímco hrubá průměrná měsíční mzda na zaměstnance (přepočtený stav) zrostla v Jihomoravském kraji o více jak 40 %, průměrný starobní plný důchod vzrostl jen o 23 %. Lze konstatovat, že se nůžky mezi průměrnou mzdou a průměrným důchodem rozevírají. V roce 2005 představoval průměrný starobní důchod necelých 44 % průměrné mzdy, v roce 2000 to bylo téměř 50 %. Je nutno ovšem upozornit na to, že jde o velmi hrubé porovnání – pro kvalitnější srovnání chybí na krajské úrovni další potřebné údaje.

